

Załącznik do uchwały nr 303/XIII/2011
Rady Miejskiej w Piasecznie
z dnia 26.10.2011r

Burmistrz Miasta i Gminy Piaseczno

AKTUALIZACJA PROGRAMU USUWANIA AZBESTU ORAZ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY PIASECZNO

Wrzesień 2011 r.

1. WSTĘP	4
2. CELE I ZADANIA PROGRAMU	5
3. SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZKIEGO	6
5. KONCEPCJA ZARZĄDZANIA „PROGRAMEM...”	18
6. UWARUNKOWANIA REALIZACJI „PROGRAMU...”	20
7. KLASYFIKACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	21
8. BILANS WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY PIASECZNO	26
9. FINANSOWANIE USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH	28
10. HARMONOGRAM USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH.....	33
11. WYTYCZNE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW BHP W ZAKRESIE BEZPIECZNEGO USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH.....	37
12. WYTYCZNE DLA JEDNOSTEK SAMORZĄDU GMINNEGO, WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW NIERUCHOMOŚCI I WYKONAWCÓW PRAC POLEGAJĄCYCH NA ZABEZPIECZENIU I USUWANIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	41
13. ZAŁĄCZNIKI	46

1. Wstęp

Azbest jest znany od kilku tysięcy lat. Ze względu na swoje zalety, takie jak odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, kwasów, substancji żrących stosowany był do produkcji wyrobów budowlanych, w szczególności płyt dachowych i elewacyjnych, a także rur.

Azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. W związku z tym powstało wiele regulacji prawnych zakazujących stosowania i produkcji wyrobów zawierających ten minerał, a także nakazujących usunięcie wyrobów już istniejących.

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. **„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”**. W dniu 15 marca 2010 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032".

Program jest kontynuacją i aktualizacją celów oraz działań zawartych w przyjętym 14 maja 2002 r. przez Radę Ministrów „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.

Główne cele Programu to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele Programu będą realizowane sukcesywnie aż do roku 2032, w którym zakładane jest oczyszczenie kraju z azbestu.

Szacuje się, że na terenie kraju w 2008 r. znajdowało się ok. 14,5 mln ton wyrobów zawierających azbest (w latach 2003-2008 usunięto ok. 1 mln ton). Przyjmuje się, iż następujące ilości odpadów zawierających azbest zostaną wycofane z użytkowania w kolejnych latach:

- w latach 2009–2012 około 28% odpadów (4 mln ton),
- w latach 2013–2022 około 35% odpadów (5,1 mln ton),
- w latach 2023–2032 około 37% odpadów (5,4 mln ton).

Program tworzy nowe możliwości, m.in.:

- składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,
- wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu,
- pozostawianie w ziemi – w dopuszczonych prawem przypadkach – wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

Ponadto Program przewiduje:

- do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji Programu,
- zwiększenie zaangażowania administracji samorządowej, szczególnie gmin.

2. Cele i zadania programu

Celem programu jest:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- pomoc mieszkańcom gminy w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych zgodnie z przepisami prawa.

Zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest. W programie zawarte zostały:

- oszacowane ilości wyrobów azbestowych oraz ich rozmieszczenie na terenie gminy,
- szacunki jednostkowych kosztów usuwania dachowych pokryć azbestowych i płyt azbestowo cementowych,
- propozycje odnośnie udzielania przez samorząd pomocy mieszkańcom w realizacji programu,
- potrzeby kredytowe.

3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Azbest jest nazwą handlową 6 różnych minerałów z grupy serpentynów i amfiboli występujących w postaci włóknistych skupień. Pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien, zawieszonych w powietrzu. Dopóki włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie, wyroby z udziałem azbestu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia. Na typ patologii wpływa rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien i ich stężenie oraz czas trwania narażenia.

Azbest jest materiałem praktycznie niezniszczalnym, nie ulega on bowiem ani degradacji biologicznej, ani termicznej, w związku z czym po wprowadzeniu do środowiska może on pozostawać tam przez dziesiątki, a nawet przez setki lat. W handlu powszechnie stosowano trzy rodzaje minerałów:

- krokidolit, „azbest niebieski” ma najkorzystniejsze właściwości mechaniczne, przez co był najchętniej wykorzystywany w przemyśle. Należy do grupy amfiboli, jest najbardziej szkodliwy, rakotwórczy i mutagenny - najwcześniej wycofany z użytkowania w latach 80 - tych,
- amosyt, „azbest brązowy”, należący do grupy amfiboli, o szkodliwości pośredniej między krokidolitem i chryzotylem. Ma włókna sztywniejsze i mniej giętkie w porównaniu z chryzotylem. Nie spotykany w wyrobach produkcji polskiej, stosowany w wyrobach europy zachodniej, często w formie tynków i natrysków ogniochronnych,

- chryzotyl „azbest biały” - przedstawiciel grupy serpentynu, - najczęściej z azbestów stosowany w produkcji wyrobów azbestowo - cementowych oraz popularnych wyrobów tkanych i przędz termoizolacyjnych.

Dla uniknięcia groźby chorób, organizm nie powinien być ekspozycyjnie na powietrze „znacznie” zanieczyszczone pyłami azbestowymi. Ekspozycja nieznaczna, przypadkowa wydaje się nieunikniona, tak z uwagi na rozpowszechnienie wyrobów azbestowych, do niedawna w powszechnym będących użyciu, jak z powodu konsekwencji tego rozpowszechnienia - stałej obecności zmiennych, na ogół niewielkich poziomów pyłów azbestu, występujących w powietrzu atmosferycznym w sposób naturalny. Zanieczyszczenia te w obszarach zindustrializowanych występują na nieco wyższych poziomach.

Można wyróżnić trzy rodzaje narażenia na pyły azbestowe, a mianowicie ekspozycję:

- zawodową – związaną z pracą w kopalni oraz w zakładach produkujących i stosujących wyroby azbestowe. Również praca w warsztatach samochodowych i praca przy usuwaniu wyrobów i materiałów zawierających azbest
- parazawodową – dotyczy mieszkańców terenów sąsiadujących z kopalniami i zakładami przetwarzającymi azbest oraz rodzin pracowników tych zakładów
- środowiskową – związaną z występowaniem azbestu w powietrzu atmosferycznym, wodzie pitnej i artykułach spożywczych.

Pomimo tego, że azbest był wykorzystywany od czasów starożytnych, to jego szkodliwy wpływ na organizm człowieka rozpoznano dopiero na początku XX wieku. Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i liczby włókien, które uległy retencji w płucach, jak również od fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Szczególne znaczenie ma w tym przypadku średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 μm , przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube, o średnicy powyżej 5 μm , zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Skręcone włókna chryzotylu o dużej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością

przenikających do obwodowych części płuc. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, to znaczy takie, które mogą występować w trwałej postaci w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Są one dłuższe od 5 μm , mają grubość mniejszą od 3 μm , a stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3 :1. Ze względu na to, że włókna azbestu chryzotylowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego, w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych oraz ze względu na fakt, że są także skuteczniej usuwane z płuc, narażenie na kontakt z azbestem amfibolowym niesie ze sobą ryzyko zdrowotne.

Krótkookresowe narażenie na działanie azbestu może prowadzić do zaburzeń oddechowych, bólów w klatce piersiowej oraz podrażnienia skóry i błon śluzowych. Z kolei chroniczna ekspozycja na włókna azbestowe może być przyczyną takich chorób układu oddechowego jak:

- pylica azbestowa (azbestoza) – rodzaj pylicy płuc spowodowanej wdychaniem włókien azbestowych. Przejawia się suchym, męczącym kaszlem, dusznością wysiłkową, bólami w klatce piersiowej oraz objawami nieżytu oskrzeli i rozedmy płuc. Włókna azbestowe wnikają aż do najgłębszych części płuc. Powstają ciała żelaziste, które powodują uszkodzenia i zwłóknienia tkanki płucnej.

W latach 1976-96 rozpoznano w Polsce 1314 przypadków azbestozy płuc. Powodowana jest przez stosunkowo duże stężenia włókien, a jej okres rozwoju może trwać nawet 30 - 40 lat.

- zmiany opłucnowe – występują już przy niewielkim narażeniu na włókna azbestowe. Powodują one ograniczenie funkcjonowania płuc, a także zwiększają ryzyko zachorowania na raka oskrzeli i międzybłoniaka opłucnej.
- rak płuc – najczęściej powodowanym przez azbest nowotworem dróg oddechowych jest rak oskrzeli. Jest to seria nienaprawionych defektów genetycznych w komórkach prowadzących do rozwoju guza. Ekspozycja na azbest powoduje powstawanie międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej. Jest to postępująca choroba prowadząca do śmierci. Okres rozwoju może wynosić nawet 25 – 40 lat, a śmierć następuje po dwóch latach od wystąpienia objawów. Nowotwór ten rozwija się u osób zawodowo

narażonych na kontakt z azbestem oraz u osób mieszkających w okolicach kopalni i zakładów przetwórstwa azbestu. Za powstanie tego typu schorzeń odpowiedzialne są wszystkie rodzaje azbestu, ale największą szkodliwość przypisuje się azbestom amfibolowym. Ilość wykrywanych tego typu nowotworów zwiększa się o około 10% rocznie. W Polsce co roku umiera na międzybłoniaka około 120 osób, natomiast we Francji 400 – 600 osób.

Minister Pracy i Polityki Społecznej Rozporządzeniem z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy ustalił wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń chemicznych i pyłowych czynników szkodliwych dla zdrowia. Wśród pyłów znalazły się również pyły zawierające azbest. Jednakże należy pamiętać, że pojęcie stężeń dopuszczalnych w przypadku azbestu jest umowne i stanowi kompromis pomiędzy wymaganiami medycyny a możliwościami technicznymi, a działania Unii Europejskiej dążą do zminimalizowania wpływu azbestu na zdrowie ludzkie. Szkodliwe działanie azbestu może zostać zwielokrotnione w momencie jednoczesnego narażenia organizmu na inne substancje rakotwórcze (np. węglowodory aromatyczne, metale ciężkie czy dym tytoniowy).

Tabela 1 Wykaz wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłowych czynników zawierających azbest, szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (na podst. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy; (Dz. U. Nr 217, poz. 1833 z późn. zm.).

Lp.	Nazwa i nr CAS ⁴ czynnika szkodliwego dla zdrowia	Najwyższe dopuszczalne stężenia	
		mg/m ³	Włókien w cm ³
1.	Pyły zawierające azbest (jeden lub więcej rodzajów azbestu wymienionych poniżej):		
	Aktynolit [77536-66-4] Antofilit [77536-67-5] Chryzotyl [12001-29-5] Grueneryt (amozyt) [12171-73-5] Krokydolit [12001-28-4] Tremolit [77536-68-6]		
	- pył całkowity ¹	0,5	-
	- włókna respirabilne ³	-	0,1
2.	Pyły talku i talku zawierającego włókna mineralne (w tym azbest): [14807-96-6]		
	a) talk zawierający włókna mineralne (w tym azbest):		
	- pył całkowity ¹	1	-
	- włókna respirabilne ³	-	0,5

¹ Pył całkowity – zbiór wszystkich cząstek otoczonych powietrzem w określonej objętości powietrza

² Pył respirabilny – zbiór cząstek przechodzących przez selektor wstępny o charakterystyce przepuszczalności wg wymiarów cząstek opisanej logarytmicznie – normalną funkcją prawdopodobieństwa ze średnią wartością średnicy aerodynamicznej $3,5 \pm 0,3 \mu\text{m}$ i z geometrycznym odchyleniem standardowym $1,5 \pm 0,1$.

³ Włókna respirabilne - włókna o długości powyżej $5 \mu\text{m}$ o maksymalnej średnicy poniżej $3 \mu\text{m}$ i o stosunku długości do średnicy > 3 .

⁴ CAS (Chemical Abstracts Service Registry Number) jest oznaczeniem numerycznym substancji pozwalającym jednoznacznie zidentyfikować substancję chemiczną.

Przeprowadzone badania kontrolne środowiskowych stężeń włókien azbestu w aglomeracjach wielkomiejskich wykazały najwyższe, ponadnormatywne stężenia przy węzłach komunikacyjnych zlokalizowanych w Warszawie, Katowicach i Łodzi. Na obszarze miasta i gminy Piaseczno nie prowadzono podobnych badań, dlatego brak danych dotyczących stężeń włókien azbestu na terenie gminy. Nie ma w Polsce dokładnych danych dotyczących liczby osób, w przeszłości narażonych zawodowo, oraz w przeszłości i obecnie narażonych środowiskowo.

Nadal istnieje skażenie środowiska pyłem azbestu, pochodzącym z tak zwanych „dzikich wysypisk odpadów” – szczególnie w lasach i odkrytych wyrobiskach. Nadal ma miejsce pylenie – w coraz większym stopniu – z uszkodzonych powierzchni płyt na dachach i elewacjach budynków.

Polska powinna zostać objęta stałym monitoringiem stanu zdrowia ludności narażonych na oddziaływanie azbestu, gdyż zagrożenie to stale zwiększa się, na skutek nie usunięcia przyczyn zachorowalności. Poważny niepokój musi budzić fakt, że usuwanie obecnie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest przez przypadkowe i nieprofesjonalne firmy lub na własną rękę, zwiększa zagrożenie pyłem azbestowym dla mieszkańców kraju.

Usunięcie tych zagrożeń będzie w skali kraju wymagało:

- monitorowania i utworzenia bazy danych o aktualnym narażeniu mieszkańców,
- opracowania programu uwzględniającego również korzyści społeczne i ekonomiczne z powodu obniżenia zachorowalności i zgonów, spowodowanych azbestem,

Nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest spożyty w wodzie jest szkodliwy dla zdrowia. Zarówno raport WHO jak i stanowisko Państwowego Zakładu Higieny są w tej sprawie jednoznaczne. Dlatego zastępowanie rur azbestowo-cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie, w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli wymiany na rury bezazbestowe.

4. Stan prawny

- **Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest** (tekst jednolity z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z póź. zm.)
Ustawa zakazuje produkcji wyrobów zawierających azbest. Dopuszcza się wprowadzanie do obrotu i stosowanie diafragm do istniejących instalacji elektrolitycznych zawierających azbest chryzotyłowy oraz stosowanie wałów z azbestu chryzotyłowego stosowanych do ciągnięcia szkła zainstalowanych lub znajdujących się w użytkowaniu przed dniem 1 stycznia 2005 r., do czasu ich zużycia lub do czasu kiedy będą dostępne substytuty bezazbestowe,

w zależności od tego która okoliczność wystąpi wcześniej. Ustawa porządkuje również zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.

- **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach** (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.). Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje całokształt spraw administracyjnych, związanych z postępowaniem przy zbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu, w tym składowaniu odpadów, a także wymagań technicznych i organizacyjnych dotyczących składowisk odpadów.

Nowelizacja ustawy o odpadach dopuszczająca przetwarzanie odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych.

- **Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane** (Dz.U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z póź. zm.) Wśród wielu przepisów znajduje się zapis mający zastosowanie w przypadkach występowania azbestu.

Ustawa z dnia 19 września 2007 r. o zmianie Ustawy Prawo budowlane (Dz.U. 191/2007 poz. 1373) zgodnie z art. 30 ust. 7 stanowi: Właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych, objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować: zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia, pogorszenie stanu środowiska lub dóbr kultury, pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych, wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.

- **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska** (Dz.U. z 2008r., Nr 25, poz. 150 z póź. zm.) Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem

wymagań zrównoważonego rozwoju. Ustawa zawiera szereg istotnych i ważnych postanowień dotyczących m.in.:

- państwowego monitoringu środowiska, jako systemu pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku,
 - opracowania prognoz oddziaływania na środowisko, w tym gospodarki odpadami, a także programów wojewódzkich, zmierzających do przestrzegania standardów jakości środowiska,
 - ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem, sposobu postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska,
 - kar i odpowiedzialności za nieprzestrzeganie zasad i przepisów dotyczących ochrony środowiska,
 - konieczności oznaczenia instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz miejsc, w których on się znajduje.
- **Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw** (Dz.U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.). Ustawa reguluje tryb postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą. W art. 54 ustawa odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Ustawa udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do określenia w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska – sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.
 - **Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych** (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm.). Ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach.

- **Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi** (M.P. Nr 19, poz. 231). Określa jako niedopuszczalny dodatek azbestu w materiałach budowlanych, z terminem obowiązywania od dnia 1 stycznia 1997 r.
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów** (Dz. U. Nr 112, poz. 1206). Zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych niżej grupach i podgrupach z przypisanym kodem klasyfikacyjnym:
 - 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy
 - 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu
 - 10 11 81* - odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła)
 - 10 13 09*- odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych
 - 15 01 11*- opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi
 - 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest
 - 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające azbest
 - 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest
 - 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest**UWAGA:** gwiazdka oznacza odpady niebezpieczne
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów** (Dz. U. z 2010r. Nr 249, poz. 1673). Określa wzory dokumentów stosowanych do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów celem zapewnienia kontroli ich przemieszczania. Do prowadzonej ewidencji odpadów obowiązani są posiadacze odpadów, w tym także wytwórcy odpadów. Ewidencje

odpadów prowadzi się za pomocą dwóch dokumentów: karty ewidencji odpadów oraz karty przekazania odpadów.

- **Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy** (Dz. U. Nr 217, poz. 1833 z póź. zm). Określa najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy pyłów zawierających azbest:
 - a) pyły zawierające azbest chryzotyl - 1,0 mg/m³
 - włókna respirabilne - 0,2 włókien w cm³
 - b) pyły zawierające azbest krokidolit - 0,5 mg/m³
 - włókna respirabilne - 0,2 włókien w cm³
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska** (Dz. U. z 2009r. Nr 124, poz. 1033). Określa terminy, sposoby przedkładania marszałkowi województwa przez organa władz samorządowych informacji o rodzaju, ilości i miejscu występowania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest.
- **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia** (Dz. U. Nr 120, poz. 1126). Określa zakres i formę informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (zwanego "planem bioz") oraz szczegółowy zakres rodzajów robót budowlanych, stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi (wyroby zawierające azbest).
- **Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest** (Dz. U. z 2011r. Nr 8, poz. 31)

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U Nr 192, poz. 1876 oraz z 2008 r. Nr 200, poz. 1235) w zakresie:

- 1) postępowania z rurami azbestowo-cementowymi – oznakowanie, oznaczanie na planach sytuacyjnych pozostawionych instalacji, przeglądy instalacji,
- 2) postępowania z drogami utwardzonymi odpadami azbestowymi a zabezpieczonymi bez usuwania azbestu oznaczenie na planach azbestowych, obowiązek corocznych przeglądów,
- 3) aktualizacji załączników nr 2 i 3 – jednostka ilości (m²), usunięcie pkt 6 informacji, aktualizacja pkt 7, uzupełnienie wzoru informacji (załącznik nr 2) o numer działki ewidencyjnej, w obrębie której znajduje się azbest,
- 4) uzupełnienia wzoru informacji (załącznik nr 2) o rodzaj zabudowy (np. budynek mieszkalny, gospodarczy, przemysłowy, inny).

- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu** (Dz. U z 2010 r. Nr 16, poz. 87). Wartość odniesienia dla azbestu (włókna na m³) wynosi uśredniona 2350 µg/m³ w ciągu godziny i 250 µg/m³ dla roku kalendarzowego.
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu i sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów** (Dz.U. Nr 220, poz. 1858). Przepisy rozporządzenia nie stosuje się do składowiska odpadów materiałów izolacyjnych oraz konstrukcyjnych zawierających azbest oraz składowiska odpadów obojętnych.
- **Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny** (Dz. U. Nr 191, poz. 1595). W sposób nieselektywny mogą być składowane odpady:
Grupy 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest

Grupy 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest

Oznacza to, że odpady obu grup mogą być składowane wspólnie, na tym samym składowisku odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Natomiast nie wolno tych odpadów mieszać i składować z innymi odpadami niebezpiecznymi.

- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów** (Dz. U. Nr 61, poz. 549). Określa m.in. wymagania dotyczące składowania dla odpadów zawierających azbest, wymienionych w katalogu odpadów oznaczonych kodami: 17 06 01* i 17 06.05*.
- **Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest** (Dz.U. 2004 Nr 71, poz. 649). Określa obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest; warunki przygotowania do transportu i transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsca ich składowania; wymagania, jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.
- **Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów** (Dz.U. z 2005 r. Nr 216, poz. 1824) Określa obowiązki pracodawcy zatrudniającego pracowników przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest.
- **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej**

wypełnienia i aktualizacji (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 109). Pracodawca, który zatrudnia lub zatrudniał osobę w warunkach narażenia zawodowego na działanie pyłów zawierających włókna azbestu, wpisuje i aktualizuje w książeczce badań profilaktycznych tej osoby dane osobowe wraz z danymi dotyczącymi okresu zatrudnienia w warunkach narażenia na pył azbestu oraz szczegółowe parametry tego narażenia.

- **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbeście** (Dz. U. Nr 189, poz.1603) Rozporządzenie określa wykaz bezpłatnych leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbeście, sposób realizacji recept oraz tryb rozliczania przez oddziały wojewódzkie Narodowego Funduszu Zdrowia z budżetem państwa kosztów tych leków.
- W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. **„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”**. W dniu 15 marca 2010 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032". Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2008 - 2032 utrzymuje cele i aktualizuje zadania "Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski".

Główne cele "POKA" to:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

5. Koncepcja zarządzania „Programem...”

Interdyscyplinarność „Programu...” powoduje konieczność koordynacji wszystkich jednostek i instytucji przedmiotowo odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań lub pośrednio biorących udział w ich realizacji. Dlatego też zadania będą realizowane na trzech poziomach:

- Centralnym – Rada Ministrów, minister właściwy do spraw gospodarki i w strukturze ministerstwa Główny Koordynator „Programu...”
- Wojewódzkim – wojewoda, samorząd województwa
- Lokalnym – samorząd powiatowy, samorząd gminny.

Organem odpowiedzialnym za monitoring i koordynację realizacji Programu jest Minister Gospodarki, który powołuje:

- 1) Głównego Koordynatora jako osobę odpowiedzialną za współdziałanie poszczególnych jednostek i instytucji oraz podejmowanie inicjatyw dotyczących uaktualniania Programu;
- 2) Radę Programową, która – działając jako organ opiniodawczo-doradczy Ministra Gospodarki – skupia przedstawicieli wszystkich istotnych dla realizacji Programu organów, urzędów, instytucji i organizacji

Na poziomie lokalnym zadania realizują samorządy: powiatowy i gminny, poprzez:

Samorząd gminny:

- 1) gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl;
- 2) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;
- 3) organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- 4) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w Programie;
- 5) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 6) współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk

odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;

- 7) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- 8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu;
- 9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Podsumowanie roczne winno być wykonane przy uwzględnieniu podanych poniżej wskaźników monitorowania.

Tabela 2 Wskaźniki monitorowania „Programu...” z terenu Gminy Piaseczno

L.p.	Wskaźnik	Jednostka
	A.Wskaźniki efektywności realizacji „programu ...” i zmiany presji na środowisko	
1.	Ilość zdjętej zabudowy „eternitowej” – wytworzonych odpadów niebezpiecznych	a) w zabudowie jednorodzinnej b) w obiektach użyteczności publicznej Mg/rok
2.	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.	Mg/rok
3.	Stopień usunięcia wyrobów azbestowych	%
4.	Stopień wykorzystania środków finansowych zaplanowanych na realizację „Programu...” w danym roku.	%

W oparciu o analizę wskaźników będzie możliwa ocena efektywności realizacji „Programu...”.

Lista wskaźników podanych w tabeli powyżej nie jest ostateczna i może ulec rozszerzeniu.

6. Uwarunkowania realizacji „Programu...”

Warunkiem dobrej realizacji „Programu...” jest przestrzeganie przepisów zawartych w niżej wymienionych ustawach:

- z dnia 7 lipca 1994r – Prawo budowlane (tekst ujednolicony Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.),

- z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z 1997r. z późn. zm.)
- z dnia 20 czerwca 1997 r. – *Prawo o ruchu drogowym* (Dz. U. 2005 nr 108, poz. 908 z późn. zm.)
- z dnia 20 kwietnia 2004 r. – *o Narodowym Planie Rozwoju* (Dz. U. Nr 116 poz. 1206 z późn. zm.),
- z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2007 Nr 39, poz. 251 z późn. zm.),
- z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
- z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - *Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw* (Dz. U. Nr 100, poz.1085 z późn. zm.),

Działanie zgodne z wyżej wymienionymi przepisami prawnymi oraz utworzenie podstawowych struktur organizacji przyczyni się do sprawnej i zgodnej z założeniami realizacji „Programu...”. W tym celu należy także opracować program poprawy warunków zdrowotnych ludności oraz warunków ekologicznych środowiska w Polsce oraz uruchomić dobre finansowanie „Programu...” poprzez sukcesywne pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej. Działanie realizowane na szczeblu krajowym.

7. Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest

Mianem azbestu określa się naturalnie występujące, włókniste minerały krzemianowe, powstałe na drodze procesów metamorficznych. Charakterystyczną cechą morfologiczną naturalnie występujących minerałów azbestowych jest równoległa budowa włókien. Wyróżnia się dwie grupy minerałów azbestowych:

- serpentynity – należą do nich: antygoryt, lizardyt i chryzotyl
- amfibole – w skład tej grupy wchodzi bardzo dużo minerałów, a ich główne formy włókniste to: amozyt, krokidolit, azbest antofylitowy, termolitowy i aktynolitowi.

Azbest znalazł szerokie zastosowanie w przemyśle dzięki swoim właściwościom, takim jak:

- niepalność – temperatura topnienia chryzotylu wynosi 1500-1550°C, natomiast amfiboli 930-1150°C
- odporność na czynniki chemiczne (kwasy i zasady) – szczególnie w przypadku amfiboli
- wysoka wytrzymałość mechaniczna
- niskie przewodnictwo cieplne i elektryczne
- łatwość łączenia się z innymi materiałami (cement, tworzywa sztuczne)
- możliwość przędzenia włókien
- dobre właściwości sorpcyjne

Klasyfikację wyrobów zawierających azbest przeprowadza się na podstawie trzech kryteriów: zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościowa wyrobu. Wyroby zawierające azbest dzielimy na dwie klasy:

- Klasa I – wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000kg/m³ definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Są podatne na uszkodzenia mechaniczne, przez co uwalniają duże ilości włókien azbestowych do otoczenia. Głównie stosowane były w wyrobach tekstylnych w celach ochronnych oraz jako koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCW oraz materiały i wykładziny cierne.
- Klasa II – obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000kg/m³ definiowane jako „twarde”. Azbestu zawierają poniżej 20%. Włókna są ze sobą mocno związane, więc w przypadku mechanicznego uszkodzenia emisja azbestu do otoczenia jest niewielka. Zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi stwarza obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Najczęściej w Polsce stosowanymi wyrobami z tej klasy są płyty azbestowo-cementowe faliste i płyty azbestowo-cementowe typ „karo” stosowane jako pokrycia dachowe oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym. W mniejszych ilościach produkowane i stosowane były rury azbestowo-cementowe służące do wykonywania

instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypane.

Tabela 3 Zastosowanie materiałów budowlanych zawierających azbest

Rodzaj wyrobu zawierającego azbest	Zastosowanie
plyty azbestowo-cementowe faliste i gąsiorzy	pokrycia dachowe
plyty azbestowo-cementowe, prasowanie płaskie okładzinowe	ściany osłonowe i działowe okładziny zewnętrzne osłona ścian przewodów windowych, szybów wentylacyjnych i instalacyjnych chłodnie kominowe i wentylatorowe
plyty azbestowo-cementowe, prasowanie płaskie typu "karo"	pokrycia dachowe okładziny zewnętrzne
plyty azbestowo-cementowe autoklawizowane płaskie "acekol" i "kolorys"	okładziny zewnętrzne osłony kanałów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych ściany działowe
plyty azbestowo-cementowe konstrukcyjne ogniochronne	osłony ogniochronne i przeciwpożarowe w budynkach i obiektach przemysłowych izolacja urządzeń grzewczych
rury azbestowo-cementowe (ciśnieniowe i bezciśnieniowe)	przewody wodociągowe i kanalizacyjne rynny spustowe zsypane na śmieci przewody kominowe
otuliny azbestowo-cementowe	izolacja urządzeń ciepłowniczych
kształtki budowlane azbestowo-cementowe	przewody wentylacyjne podokienniki osłony rurociągów ciepłowniczych osłony kanałów spalinowych i wentylacyjnych
masy azbestowe natryskowe	izolacja ogniochronna konstrukcji stalowych i przegród budowlanych izolacja akustyczna obiektów użyteczności publicznej

Azbest stosowany był w różnych gałęziach przemysłu:

Tabela 4 Kierunki wykorzystywania azbestu

L.p	Rodzaje wyrobów	Wyroby	Udział % azbestu w wyrobie	Zastosowanie	Zalety wyrobu
1	Wyroby azbestowo-cementowe	- płyty dekarские - rury ciśnieniowe - płyty okładzinowe i elewacyjne	5-30%	- pokrycie dachowe - elewacje - wodociągi i kanalizacje	- ogniotrwałość - odporność na korozję i gnicie - wytrzymałe mechanicznie - lekkie - trwałe - nie wymagają konserwacji
2	Wyroby izolacyjne	- wata - włóknina - sznury - tkanina termoizolacyjna - taśmy	75-100%	- izolacje kotłów parowych, silników, rurociągów, wymienników ciepła, zbiorników - ubrania i tkaniny termoizolacyjne	- odporne na wysoką temp - trwałe
3	Wyroby uszczelniające	- tektura - płyty azbestowo-kauczukowe - szczeliwa plecione	75-100%	uszczelnienia narażone na : - wysoką temp. - wodę i parę - kwasy i zasady - oleje, gazy spalinowe	- odporność na wysokie temp. - wytrzymałość na ściskanie - dobra elastyczność - odporność chemiczna
4	Wyroby cierne	okładziny cierne klocki hamulcowe	30%	elementy napędów	chroni elementy przed przegrzaniem

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

5	Wyroby hydroizolacyjne	- lepiki asfaltowe - kity uszczelniające - zaprawy gruntujące - papa dachowa - płytki podłogowe	20-40%	materiały stosowane w budownictwie	
6	Inne	- materiał filtracyjny w przemyśle piwowarskim i w farmacji - wypełniacz lakierów i izolacji przewodów grzewczych - produkcja masek przeciwigazowych		stosowany w różnych przemysłach	

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. - w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206) odpady zawierających azbest klasyfikowane są jako odpady niebezpieczne z przypisanymi następującymi kodami klasyfikacyjnymi:

- 06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04* - Odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo azbestowych,
- 15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,

- 16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

8. Bilans wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Piaseczno

Piaseczno jest gminą miejsko – wiejską położoną w centralnej Polsce, w bezpośrednim sąsiedztwie z południową częścią Warszawy oraz gminami powiatu piaseczyńskiego (Konstancinem-Jeziorną, Górą Kalwarią, Tarczynem, Lesznowolą i Prażmowem). Piaseczno jako największą i centralnie położoną gminą, jest siedzibą władz powiatowych. W gminie dominuje nowa zabudowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa. Licznie występują wielkopowierzchniowe zabudowania usługowo-przemysłowe.

W marcu 2007 roku na terenie Gminy Piaseczno firma "Abrys" Sp. z o.o. przeprowadziła inwentaryzację wyrobów azbestowych. Wśród zabudowy gdzie występują wyroby azbestowe przeważają budynki jednorodzinne i towarzyszące im często zabudowania gospodarcze.

Z zebranych danych wynika, że na terenie miasta i gminy Piaseczno występuje **4487,6 Mg** wyrobów azbestowych (dane bez podmiotów gospodarczych).

Stan techniczny wyrobów azbestowych oceniono na dość dobry.

Przez kolejne lata ilość wyrobów azbestowych była uaktualniana w Bazie Azbestowej. Z zebranych danych na dzień 31.12.2010r. wynika, że na terenie miasta i gminy Piaseczno pozostało do usunięcia **2 962,7 Mg** wyrobów azbestowych (269 333 m², średnia waga 1 m² płyt azbestowo cementowych wynosi 11 kg)

Tabela 5. Ilość eternitu zinwentaryzowanego w Gminie Piaseczno w rozbiciu na miejscowości na dzień 30.12.2010 roku

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	miejscowość	pozostało do usunięcia w kg
1	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Antoninów	47 190
2	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Baszkówka	39 390
3	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Bąkówka	103 125
4	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Bobrowiec	89 320
5	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Bogatki	187 224
6	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Chojnów	72 160
7	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Chylice	32 890
8	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Chyliczki	24 420
9	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Głosków	294 461,2
10	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Gołków	123 736
11	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Grochowa	101 255
12	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Henryków Uroczce	77 220
13	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Jastrzębie	65 670
14	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Jazgarzew	136 235
15	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Jesówka	108 350
16	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Józefosław	26 400
17	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Julianów	9 350
18	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Kamionka	29 700
19	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Kuleszówka	14 434,64
20	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Łbiska	34 320
21	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Mieszkowo	37 730
22	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Orzeszyn	9 295
23	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Pęczery	26 620
24	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Piaseczno	499 180
25	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Pilawa	26 400
26	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Robercin	60 495
27	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Runów	96 010
28	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Siedliska	29 370
29	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Szczaki	80 877,5
30	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Wola Gołkowska	93 150
31	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Wólka Kozodawska	43 175
32	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Wólka Pracka	79 277
33	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Zalesie Górne	128 645
34	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Złotokłós	123 354
35	Płyty faliste azbestowo- cementowe	Żabieniec	12 232
razem			2 962 661,34

Ponadto na terenie gminy występują rury azbestowo - cementowe waga ok. **3 240 kg**

W celu zakwalifikowania wyrobów zawierających azbest do dalszego użytkowania lub usunięcia oraz określenia stopnia pilności działań naprawczych, właściciele obiektów posiadających obiekty z wyrobami zawierającymi azbest powinni wykonać ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów według załącznika 1 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2010r. nr 162, poz. 1089).

Z wizji lokalnej w gminie, dokonanej w trakcie inwentaryzacji wyrobów azbestowych, można określić stan techniczny pokryć azbestowo-cementowych jako dość dobry. Większość dachów jest w stanie surowym. Należy zaznaczyć, że odpowiednie zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest np. poprzez pomalowanie, może przedłużyć ich żywotność, jednak nie uchroni przed ich całkowitym usunięciem.

9. Finansowanie usuwania wyrobów azbestowych

Źródłami finansowania usuwania azbestu są środki budżetu państwa pozostające w dyspozycji Ministra Gospodarki, środki własne właścicieli obiektów budowlanych, środki własne inwestorów, środki funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe Unii Europejskiej, środki własne jednostek samorządowych oraz kredyty.

W ramach środków budżetu państwa pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki planowane jest finansowanie zadań wspierających realizację Programu w latach 2011-2032. Finansowanie ochrony środowiska regulują przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska i obejmuje zadania służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa, w tym działania zmierzające do oczyszczania kraju z azbestu.

Zadania te mogą być finansowe przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz przez powiaty i gminy, do których zadań własnych należy finansowanie ochrony środowiska w zakresie ustalonym w ustawie – Prawo ochrony środowiska.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej udzielają dotacji, pożyczek oraz przekazują środki finansowe na podstawie umów cywilnoprawnych.

Do zadań związanych z oczyszczaniem kraju z azbestu można w szczególności zaliczyć:

- a)** przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami;
- b)** przedsięwzięcia z zakresu ochrony powietrza ziemi;
- c)** rozwój sieci laboratoriów służących ochronie środowiska;
- d)** edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju;
- e)** opracowywanie i wdrażanie nowych technik i technologii w zakresie ochrony środowiska;
- f)** wojewódzkie programy ochrony środowiska, programy ochrony powietrza, plany,
- g)** współfinansowanie projektów inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska, które mają być współfinansowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz współpracy dwustronnej, a także realizowanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno - prawnym (Dz.U. z 2009 r. Nr 19, poz.100).

Środki funduszy ochrony środowiska mogą być pozyskiwane z różnych instrumentów. W poszczególnych województwach instrumenty finansowe wspierające bezpieczne eliminowanie z użytkowania wyrobów azbestowych oferowane są przez następujące instytucje:

- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚIGW)
- Bank Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ S.A) we współpracy z WFOŚIGW
- Regionalny Program Operacyjny dla poszczególnych województw (RPO)

Formy i zakres wsparcia, a także uprawnienia do ubiegania się o dofinansowanie różnią się w zależności od obowiązujących zasad w wojewódzkich funduszach.

Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Zasady funkcjonowania narodowego, wojewódzkich, powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej określa Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami).

Zasadniczym celem **Narodowego Funduszu** jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki jego działalności określa Polityka Ekologiczna Państwa, natomiast co roku aktualizowane są cele szczegółowe - dokumenty wewnętrzne Narodowego Funduszu, w tym zwłaszcza zasady udzielania pomocy finansowej oraz lista przedsięwzięć priorytetowych. W zakresie ochrony powierzchni ziemi, w tym ochrony środowiska przed odpadami, zakłada się dofinansowanie zadań inwestycyjnych zgodnych z niżej wymienionymi programami priorytetowymi:

- Likwidacja uciążliwości starych składowisk odpadów niebezpiecznych.
- Unieszkodliwianie odpadów powstających w związku z transportem samochodowym (autozłom, płyny eksploatacyjne, akumulatory, ogumienie, tworzywa sztuczne) oraz zbiórka i wykorzystanie olejów przepracowanych.
- Przeciwdziałanie powstawaniu i unieszkodliwianie odpadów przemysłowych i odpadów niebezpiecznych.
- Realizacja międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowania odpadów komunalnych (w tym budowa zakładów przetwórstwa odpadów oraz wspomaganie systemów zagospodarowywania osadów ściekowych).

Rolą **wojewódzkiego funduszu** jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych.

W każdym województwie WFOŚiGW przygotowują na wzór NFOŚiGW listy zadań priorytetowych, które mogą być dofinansowywane z ich środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Warunki udzielenia dofinansowania:

- udokumentowane pełne pokrycie planowanych kosztów przedsięwzięcia,
- wywiązanie się przez Wnioskodawcę z obowiązku uiszczania opłat i kar, stanowiących przychody Narodowego Funduszu oraz wywiązywania się z innych zobowiązań w stosunku do Funduszu,
- przedsięwzięcie nie może być zakończone,
- udzielone dofinansowanie nie może przekroczyć kosztów przedsięwzięcia.

Finansowanie działalności, ze środków Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy zgodnie z art. 411 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami) odbywa się przez:

- 1) udzielanie oprocentowanych pożyczek, w tym pożyczek przeznaczonych na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej;
- 2) udzielanie dotacji, w tym:
 - a) dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
 - b) dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych,
 - c) dopłaty do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji,
 - d) dopłaty do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- 3) nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej.

Banki najbardziej aktywnie wspierające inwestycje ekologiczne:

- **Bank Ochrony Środowiska S.A.** - statutowo nałożony obowiązek kredytowania inwestycji służących ochronie środowiska,

BOŚ świadczy kompleksowe usługi finansowe dla podmiotów realizujących inwestycje w zakresie ochrony środowiska. We współpracy z WFOŚiGW BOŚ udziela kredyty

inwestycyjne związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem azbestu i wyrobów zawierających azbest, polegające na wymianie powierzchni dachowych lub elewacyjnych wykonanych z materiałów zawierających azbest. W kosztach kwalifikowanych znajdują się roboty demontażowe, transport i unieszkodliwienie odpadu zawierającego azbest, zakup materiałów do wykonania zamiennych pokryć dachowych lub elewacyjnych, roboty budowlano-montażowe związane z wykonaniem zamiennych pokryć dachowych lub elewacyjnych. Kredyty przeznaczone dla wszystkich ubiegających się z terenu woj. mazowieckiego, z wyjątkiem jednostek samorządu terytorialnego.

- **Bank Światowy,**
- **Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.**

Instytucje leasingowe finansujące gospodarke odpadami:

- Towarzystwo Inwestycyjno-Leasingowe EKOLEASING S.A.,
- Millennium Leasing Sp. z o.o.,
- BISE Leasing S.A.,
- Centralne Towarzystwo Leasingowe S.A.,
- Europejski Fundusz Leasingowy Sp. z o.o.

Fundusze Strukturalne, Fundusz Spójności oraz Programy operacyjne:

Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest w latach 2009-2015 może być wspierane ze środków unijnych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych (woj. kujawsko pomorskie, łódzkie, mazowieckie, podkarpackie, śląskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie).

RPO Województwa Mazowieckiego inwestycje związane z bezpiecznym usuwaniem azbestu ujmuje w dwóch działaniach. W ramach działania 4.2. Ochrona powierzchni ziemi przewidziane jest wsparcie kompleksowego oczyszczenia terenu z odpadów zawierających azbest, a także usuwanie azbestu z budynków administracji publicznej oraz budowa składowisk odpadów niebezpiecznych.

Działanie 5.2. Rewitalizacja miast jest ukierunkowane na zintegrowane projekty odnowy obszarów miejskich, w których wymiana wyrobów azbestowych jest elementem projektu.

Projekty z zakresu remontów lub przebudowy budynków mogą dotyczyć renowacji części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, renowacji lub adaptacji budynków na cele mieszkaniowe, modernizacji gospodarstw rolnych, a także działań w zakresie ułatwiania startu młodym rolnikom, różnicowania działalności w kierunku nierolniczym, odnowę i rozwój wsi. Wsparcie udzielane jest w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

10. Harmonogram usuwania wyrobów azbestowych

W celu ustalenia kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest uzyskano informację od kilku firm posiadających zezwolenie na wytwarzanie tego typu odpadów.

Wykaz podmiotów, które posiadają uregulowany stan formalnoprawny w zakresie wytwarzania odpadów zawierających azbest na terenie powiatu piaseczyńskiego znajduje się w **załączniku 3**.

Pod uwagę wzięta została cena demontażu azbestu, pakowanie, transport i utylizacja na składowisku. Ze względu na brak w powiecie piaseczyńskim odpowiedniego składowiska dla odpadów azbestowych firmy prowadzące działalność związaną z usuwaniem odpadów azbestowych wywożą na składowiska, z którymi mają podpisaną umowę.

Na terenie powiatu piaseczyńskiego nie przewiduje się lokalizacji składowisk odpadów niebezpiecznych przyjmujących odpady azbestowe.

Odpady zawierające azbest powstające w woj. mazowieckim deponowane są na składowisku w podsierpeckim Rachocinie. Podobne składowiska odpadów mają powstać także, w Cieszewie pod Drobinem oraz Mszczonowie.

W celu ustalenia kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest uzyskano informację od kilku firm posiadających zezwolenie na odbiór i transport tego typu odpadów. Pod uwagę wzięta została średnia cena demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest.

Płyty azbestowo – cementowe na budynkach:

- średni koszt demontażu i pakowania wynosi: 16 zł/m²
- średni koszt transportu i unieszkodliwiania wynosi: 15 zł/m²
- średni koszt łącznie: 31 zł/m²

Przybliżony łączny koszt usunięcia wyrobów azbestowo-cementowych pochodzących z obiektów osób fizycznych z terenu Miasta i Gminy Piaseczno szacuje się na kwotę:

$$269\ 333\ \text{m}^2 \times 31\ \text{zł/m}^2 = \underline{\underline{8\ 349\ 323\ \text{zł}}}$$

Poniższa tabela przedstawia harmonogram rzeczowy programu.

Tabela 6 Harmonogram rzeczowy na lata 2011 - 2032

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji
1	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest	2011 - 2032
2	Realizacja „Programu...” Sukcesywne usuwanie eternitu	2011 - 2032

Ze względu na dużą skalę występowania wyrobów azbestowych na terenie gminy, władzom zaleca się pozyskać środki ze źródeł zewnętrznych by zgodnie z „Programem oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032” do 31 grudnia 2032 r. całkowicie usunąć azbest z obszaru Polski.

O kolejności usuwania wyrobów azbestowych powinny decydować wyniki stanu technicznego pokrycia dachowego.

Poniżej zaproponowane zostały warianty finansowania programu, obejmując gospodarstwa domowe osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej.

WARIANT 1

Wariant 1 zakłada, że wszystkie koszty związane z demontażem, transportem i utylizacją poniosą właściciele nieruchomości.

$$\mathbf{269\ 333\ m^2 \times 31\ zł/m^2 = 8\ 349\ 323\ zł}$$

Przykładowo właściciel nieruchomości posiadający 150 m² pokrycia dachowego musi ponieść następujące koszty:

$$\mathbf{150\ m^2 \times 31\ zł/m^2 = 4\ 650\ zł}$$

Dodatkowo właściciel nieruchomości pokryje koszty związane z zamontowaniem nowego pokrycia dachowego.

Należy podkreślić, że podmioty prowadzące roboty demontażowe, transport i utylizację odpadów zawierających azbest, zgodnie z przepisami prawa, powinny posiadać adekwatne pozwolenia.

WARIANT 2

Wariant 2 zakłada, że samorząd przeznaczy na dofinansowanie (w tym z zewnętrznych źródeł finansowania), kwotę w wysokości ok. **200 000 zł**.

Gmina dofinansowuje wywóz i unieszkodliwienie szkodliwych materiałów - koszt ok. **15 zł/m²**

Przykładowo właściciel nieruchomości posiadający 150 m² pokrycia dachowego musi ponieść następujące koszty:

$$\mathbf{150\ m^2 \times 31\ zł/m^2 = 4\ 650\ zł - (15\ zł/m^2 \times 150\ m^2) = 4\ 650\ zł - 2\ 250\ zł}$$
$$\mathbf{= 2\ 400\ zł}$$

Właściciele nieruchomości muszą wziąć jednak pod uwagę dodatkowe koszty związane z zakupem i założeniem nowego pokrycia dachowego.

Wniosek z prośbą o dofinansowanie odbioru i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych złożyć należy w referacie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w UMiG (Wzór wniosku Załącznik nr 4)

269 333 x 15 zł = 4 039 995 zł

**4 039 995 zł / 200 000 zł = 20 lat na realizację usunięcia wyrobów
azbestowych**

Przy założeniu wariantu 2

Przy założeniu że gmina będzie udzielać rokrocznie taką samą kwotę pomocy dla osób fizycznych chętnych usunąć ze swojej posesji azbest, program zostanie zrealizowany do 2031 roku.

Będzie to rok przed terminem określonym w „Programie oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 - 2032”

Pomoc finansowa w usuwaniu wyrobów azbestowych dotyczyć będzie właścicieli i zarządców zasobów mieszkaniowych nie prowadzących działalności gospodarczej.

Pomoc ta polegać będzie na dofinansowaniu, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest.

Podmioty prowadzące roboty demontażowe, transport i utylizację odpadów zawierających azbest, zgodnie z przepisami prawa, powinny posiadać adekwatne pozwolenia.

**Procedury postępowania przy staraniu się o dofinansowanie kosztów
związanych z transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest:**

1. Osoby fizycznie nie będące przedsiębiorstwami, na przygotowanym formularzu do Burmistrz Miasta i Gminy składają wniosek o dofinansowanie kosztów związanych z transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest (Załącznik nr 4).

2. Wnioski rozpatrywane będą wg kolejności składania, do momentu wyczerpania środków finansowych przeznaczonych na ten cel w danym roku;

W przypadku usuwania azbestu z obiektów znajdujących się w zabudowie innej niż jednorodzinna, w chwili obecnej ciężar finansowy realizacji powyższego zadania spoczywa wyłącznie na ich właścicielach/zarządcach. Podmioty te mogą się jednak starać o dofinansowanie usuwania wyrobów azbestowych z różnych wymienionych w poprzednim rozdziale funduszy. Podstawą otrzymania takiego dofinansowania jest stworzenie odpowiedniego projektu. Właściciele/Zarządcy mogą także otrzymać kredyty, pożyczki i leasing z banków komercyjnych.

11. Wytyczne dotyczące przepisów BHP w zakresie bezpiecznego usuwania wyrobów azbestowych

Wyroby zawierające azbest znajdujące się w budynkach nie są samoczynnym zagrożeniem dla jego mieszkańców, nie muszą być bezwzględnie usuwane z obiektu. Ważne jest, aby były one prawidłowo eksploatowane, tj. zgodnie ze swoim przeznaczeniem i zgodnie z zaleceniami dotyczącymi użytkowania wyrobów azbestowych lub ich opisem technicznym, ewentualnie gwarancją. W celu przedłużenia użytkowania wyrobów zawierających azbest i zachowania ich dobrego stanu możliwa jest impregnacja lub pomalowanie. Dotyczy to tylko wyrobów, które są w dobrym stanie technicznym i których powierzchnia jest czysta. Są to mimo wszystko rozwiązania tymczasowe, gdyż jedynie przesuwają w czasie istniejący problem, nie rozwiązując go. Z kolei wyroby typu: izolacje azbestowe, tektury, sznury itp. oraz wyroby znajdujące się wewnątrz obiektów, zwłaszcza wyroby w obiektach systematycznie użytkowanych, należy bezwarunkowo usunąć.

Właściciel (zarządca) obiektów i urządzeń budowlanych z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest powinien dokonać ich przeglądu technicznego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649) oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania wyrobów zawierających azbest

oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. Nr 8 poz. 31).

Wszelkie prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest należy dokonywać zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994r Prawo budowlane, rozdz. 4 "Postępowanie poprzedzające rozpoczęcie robót budowlanych", rozdz. 5 "Budowa i oddawanie do użytku obiektów budowlanych".

W przypadku konieczności usunięcia elementów zawierających azbest z obiektów budowlanych, inwestor musi przestrzegać przepisów Prawa Budowlanego oraz przepisów specjalnych dotyczących azbestu.

Inwestor jest zobowiązany do zorganizowania procesu budowy, z uwzględnieniem zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a w szczególności zapewnienie:

- opracowania projektu budowlanego i stosownie do potrzeb innych projektów
- objęcia kierownictwa budowy przez kierownika budowy
- opracowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia
- wykonania i odbioru robót budowlanych przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych – art. 18 ust. 1 Ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane.

Jeżeli przy usuwaniu, demontażu i rozbiórce elementów azbestowych lub materiałów zawierających azbest nie wystąpi naruszenie ani wymiana fragmentów konstrukcji budynku oraz gdy nie ulegnie zmianie wygląd elewacji, to pozwolenie na budowę, będące jednocześnie pozwoleniem na rozbiórkę, nie jest wymagane. W przeciwnym wypadku uzyskanie takiego pozwolenia jest konieczne.

Prace mające na celu usunięcie azbestu z obiektu budowlanego, powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu organowi administracji architektoniczno-budowlanej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót.

Tylko przedsiębiorcy posiadający odpowiednią decyzję sankcjonującą wytwarzanie odpadów niebezpiecznych mogą wykonywać prace związane z usuwaniem azbestu. Wykonanie prac przez inwestora we własnym zakresie także wymaga uzyskania takiej decyzji. Wykonawca prac zobowiązany jest sporządzić szczegółowy plan prac, który zawiera przede wszystkim:

- ilość wytworzonych odpadów

- identyfikację rodzaju azbestu
- klasyfikację wytworzonego odpadu
- warunki ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy

W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, wykonawca prac obowiązany jest do:

1) izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska;

2) ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m, przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska;

3) umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści: "Uwaga! Zagrożenie azbestem"; w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit treść tablic informacyjnych powinna być następująca: "Uwaga! Zagrożenie azbestem - krokidolitem";

4) zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska;

5) zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;

6) codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro;

7) izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac, w szczególności izolowania pomieszczeń w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit;

8) stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu (komora dekontaminacyjna), przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń;

9) zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac,

a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest prowadzi się w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujący zminimalizowanie pylenia poprzez:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy;
- demontaż całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe;
- odspajanie materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze;
- prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza w przypadku stwierdzenia występowania przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłu azbestu w środowisku pracy, w miejscach prowadzonych prac, w tym również z wyrobami zawierającymi krokidolit;
- codzienne zabezpieczanie zdemontowanych wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz ich magazynowanie na wyznaczonym i zabezpieczonym miejscu.

Wykonawca usuwający azbest zobowiązany jest złożyć właścicielowi/ zarządcy nieruchomości pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonanych prac i oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego. Oświadczenie to przechowuje się przez okres co najmniej 5 lat. Ponadto wykonawca pakuje i przygotowuje odpady azbestowe do transportu.

Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska, w szczególności przez:

- 1) szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm wyrobów i odpadów o gęstości objętościowej równej lub większej niż 1.000 kg/m^3 ;
- 2) zestalenie przy użyciu cementu, a następnie po utwardzeniu szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm odpadów zawierających azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1.000 kg/m^3 ;

— 3) szczelne opakowanie odpadów pozostających w kontakcie z azbestem i zakwalifikowanych jako odpady o gęstości objętościowej mniejszej niż 1.000 kg/m^3 w worki z folii polietylenowej o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm, a następnie umieszczenie w opakowaniu zbiorczym z folii polietylenowej i szczelne zamknięcie;

4) utrzymywanie w stanie wilgotnym odpadów w trakcie ich przygotowywania do transportu;

5) oznakowanie opakowań;

6) magazynowanie przygotowanych do transportu opakowań w osobnych miejscach zabezpieczonych przed dostępem osób niepowołanych.

Odpady może przekazać tylko podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów azbestowych i transportu tych odpadów. Prawidłowość wykonywanych działań w tym zakresie powinna być potwierdzona kartami ewidencji i przekazania odpadów.

12. Wytyczne dla jednostek samorządu gminnego, właścicieli, zarządców nieruchomości i wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest

Obowiązki samorządu gminnego:

- **Informowanie mieszkańców gminy o skutkach narażenia na azbest i obowiązku sukcesywnego usuwania go przez właścicieli nieruchomości.** Gminy w pierwszej kolejności powinny skupić się na działaniach edukacyjno — informacyjnych skierowanych do mieszkańców. Na gminy nałożony został obowiązek informowania mieszkańców na temat negatywnych skutków oddziaływania azbestu na stan zdrowia mieszkańców oraz o możliwości usunięcia wyrobów zawierających azbest, co ma na celu skłonienie właścicieli nieruchomości do wypełnienia nałożonego na nich ustawowo obowiązku usunięcia wyrobów zawierających azbest do 2032r. Gminy muszą więc zadbać, aby formularze, na podstawie których dokonywana ma być ocena stanu nieruchomości pod kątem obecności azbestu i stopnia jego zużycia, były dostępne w urzędzie oraz — o ile istnieje taka możliwość — również na stronie internetowej gminy. Gminy mają także służyć pomocą

swoim mieszkańcom na temat wymaganych procedur usuwania, zabezpieczania, wywożenia i składowania azbestu. Informacje te powinny znaleźć się na stronie internetowej urzędu gminy, na tablicach informacyjnych w jego budynku, ulotkach i plakatach, a także być przekazywane podczas spotkań z mieszkańcami. Gminy powinny szukać sojuszników swoich działań wśród lokalnych dziennikarzy starając się zainteresować ich tematyką azbestu, szczególnie w skali regionu, oraz służąc informacjami na temat jego usuwania tak, aby wzmacniać prowadzone przez siebie działania informacyjno-edukacyjne.

- **Oprócz zbierania informacji o wyrobach zawierających azbest** i miejscu ich wykorzystywania od prywatnych właścicieli nieruchomości oraz o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone, gmina powinna dokonać oceny stanu nieruchomości, której sama jest właścicielem. Uczciwa i rzetelna ocena oraz inwentaryzacja są jedynym sposobem na uzyskanie wsparcia finansowego na cele związane z usuwaniem azbestu. O tym także mieszkańcy powinni zostać poinformowani przez gminę.
- **Obowiązek nałożony na wójta/burmistrza/prezydenta** okresowego przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2009, Nr 124, poz. 1033). Powyższą informację należy składać raz na rok, do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, wg stanu na dzień 31 grudnia.

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest w postaci wypełnionych arkuszy „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (Dz. U. z 2010 r., nr 162, poz. 1089), (**załącznik 1**). Kontrolę dokonuje właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości i w książce obiektu budowlanego umieszcza zapis, że ocenę wykonano. Przegląd techniczny, ocenę powinna wykonać osoba

z upoważnieniami zawodowymi, czyli budowlanymi. Właściciel powinien jeden egzemplarz oceny zachować dla siebie, a drugi przekazać do właściwego organu nadzoru budowlanego w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny. Na ich podstawie ma zostać sporządzony zbiorczy wykaz obiektów zawierających azbest, wg trzech grup pilności, w zależności od stopnia zagrożenia.

- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury i na tej podstawie sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub wójt/burmistrz/prezydent gminy (dot. osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami) do dnia 31 stycznia, coroczną aktualizację informacji o wyrobach zawierających azbest (Dz. U. 11.8.31) (**zał. 2**),
- podjęcie decyzji o usuwaniu azbestu,
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi,
- w celu usunięcia wyrobów azbestowych z obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieodzowne jest uzyskanie pozwolenia na budowę zgodnie z przepisami prawa budowlanego,
- dokonanie wyboru wykonawcy prac prowadzącego zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest (wyłącznie spełniającego wymogi w tym zakresie)
- opracowanie instrukcji bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- oznakowanie miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń, w których jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
 - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.

- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
- złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

13. Załączniki

ZAŁĄCZNIK 1 **(Dz.U.10.162.1089)**

OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Adres miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Rodzaj zabudowy¹⁾:

.....

Numer działki ewidencyjnej²⁾:

.....

Numer obrębu ewidencyjnego²⁾:

.....

Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾:

.....

Ilość wyrobów⁴⁾:

.....

Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾:

.....

Grupa/ nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
1	2	3	4
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływ zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

16	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	
20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stałe lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25	Nieużytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję

o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I od 120 punktów

wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie

Stopień pilności II od 95 do 115 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku

Stopień pilności III do 90 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

.....
Oceniający
(nazwisko i imię)

.....
Właściciel/Zarządca
(podpis)

.....
(miejscowość, data)
z adresem)

.....
(adres lub pieczęć

Objaśnienia:

¹⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.

²⁾ Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.

³⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

– płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.
- ⁴⁾ Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m², m³, mb).
- ⁵⁾ Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena”.

ZAŁĄCZNIK Nr 2
(Dz.U.11.8.31)

WZÓR

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾

1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾:
.....
2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres:
.....
3. Rodzaj zabudowy³⁾:
4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾:
5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾:
6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾:
7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾:
8. Stopień pilności⁷⁾:
9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:
a) nazwa i numer dokumentu:
- b) data ostatniej aktualizacji:
10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów:
11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁶⁾:
.....

.....
(podpis)

data

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.

²⁾ Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie:
województwo, powiat,
gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.

³⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy,
budynek mieszkalno-
gospodarczy, inny.

⁴⁾ Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.

⁵⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,

-
- drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
 - drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.
- ⁶⁾ Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).
- ⁷⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).
- ⁸⁾ Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

ZAŁĄCZNIK 3

WYKAZ PRZEDSIĘBIORCÓW, KTÓRZY UZYSKALI DECYZJĘ MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO ZATWIERDZAJĄCĄ PROGRAM GOSPODARKI ODPADAMI WYTWARZANymi W WYNIKU PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI USŁUGOWEJ W ZAKRESIE DEMONTAŻU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Poniższy wykaz odnosi się do przedsiębiorców mających swoją siedzibę na terenie województwa mazowieckiego. Wyroby zawierające azbest mogą być usuwane także przez podmioty mające swoją siedzibę poza województwem mazowieckim, które uzyskały decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami uwzględniające wytwarzanie odpadów o kodach: 17 06 01* i/lub 17 06 05* wydane przez marszałków pozostałych województw na teren całego kraju lub na teren województwa mazowieckiego.

L.p.	Nazwa i adres przedsiębiorcy	Rodzaje ¹⁾ wytwarzanych odpadów zawierających azbest		Obszar ²⁾ prowadzonej działalności związanej z wytwarzaniem odpadów
		17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest	17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest	
1.	„METAL-STAL IMPORT-EKSPORT” Sp. z o.o. ul. Doroszewskiego 7/33, 01-318 Warszawa	X	X	cały kraj
2.	„OGAR” Andrzej Ogniewski ul. Doroszewskiego 7/33, 01-318 Warszawa	X	X	cały kraj
3.	Zakład Usług Produkcji i Handlu „ZUPiH” Jan Górlński ul. Moniuszki 85, 06-200 Maków Mazowiecki	X	X	cały kraj
4.	P.H.U. „US-KOM” Robert Kołodziejcki ul. Żabia 5, 09-500 Gostynin	X	X	cały kraj
5.	„TIP-TOP” Leszek Parol ul. Kilińskiego 33A, 05-530 Góra Kalwaria	X	X	cały kraj
6.	„OJ-BUD” Jacek Orzech ul. Krasińskiego 8, 05-120 Legionowo	X	X	cały kraj
7.	Usługi Remontowo-Budowlane „ROB-BUD” Zbigniew Borowski ul. Monte Cassino 4/17 09-410 Płock	X	X	cały kraj
8.	TREE Polska Sp. z o.o. Wola Gołowska, ul. Gościniec 5a, 05-503 Głusków	X	X	cały kraj
9.	Jan Janczewski – Hurtownia Materiałów Budowlanych DACH-BUD Czarna ul. Witosa dz. 140/1, 05-200 Wołomin	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

10.	Krystian Kamiński Firma Remontowo-Budowlana „AZKEL” Szkolna 31, 08-300 Sokołów Podlaski	X	X	cały kraj
11.	Firma Handlowo-Usługowa „NATEX 2” Irena Jasińska Trzciniac 45 06-100 Pułtusk	X	X	cały kraj
12.	Przedsiębiorstwo Wywozu Nieczystości Stałych „ALMAX” Sp. z o.o. ul. Wrocławska 3, 26-600 Radom	X	X	województwa: lubelskie, łódzkie, mazowieckie, świętokrzyskie
13.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „BADEX” Krzysztof Kozak ul. Goszczewicka 19 26-600 Radom	X	X	cały kraj
14.	AND-BUD Andrzej Kulasiński ul. Błękitna 14, 00-549 07-410 Ostrołęka	X	X	cały kraj
15.	„ANED” Boruch Czesław ul. Trasa Mazurska 22, 07-420 Kadzidło	X	X	cały kraj
16.	ARCADIS Sp. z o.o. ul. Puławska 182, 02-670 Warszawa	X	X	cały kraj
17.	Bilfinger Berger Budownictwo SA ul. Domaniewska 50A, 02-672 Warszawa	X	X	cały kraj
18.	BIS IZOMAR Sp. z o.o. ul. Augustówka 24, 02-981 Warszawa	X	X	cały kraj
19.	BIS MainServ Sp. z o.o. ul. Augustówka 30, 02-981 Warszawa	X		cały kraj
20.	BOJAN ROAD Sp. z o.o. ul. Wolska 84/86_01-141 Warszawa	X	X	cały kraj
21.	BUDIMEX SA ul. Stawki 40, 01-040 Warszawa	X	X	cały kraj
22.	CONTEC Sp. z o.o. ul. Otolińska 21/212, 09-407 Płock	X	X	cały kraj
23.	„CZARBUD” USŁUGI REMONTOWO BUDOWLANE Stanisławek Cezary ul. Komandosów 4/228, 26-600 Radom	X	X	cały kraj
24.	ZAKŁAD BLACHARSKO-DEKARSKI Depczyński Alojzy ul. Wspólna 3, Głina, 05-430 Celestynów	X	X	cały kraj
25.	„DROMO” Spółka Jawna Wojciech Pacholczyk, Krzysztof i Jolanta Pragacz Wał Miedzeszyński 273, 04-866 Warszawa	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

26.	Przedsiębiorstwo Montazowo-Budowlane „Ekobud” Korczeni 1c, 07-410 Ostrołęka	X	X	cały kraj
27.	EKOZYSK 1 Sp. z o.o. Nowy Modlin 45, 05-180 Pomiechówek	X	X	cały kraj
28.	PKP ENERGETYKA SA ul. Hoża 63/67, 00-681 Warszawa	X	X	cały kraj
29.	EUROKOP Sp. z o.o. ul. Potrzebna 48, 02-448 Warszawa	X	X	cały kraj
30.	FHU LECH-MAR Dorota Bałazy Borawe 118, 07-411 Rzekuń	X	X	cały kraj
31.	„FLOWTEX” Paweł Najduk Ciółkowo Małe 32, 07-215 Obryte	X	X	cały kraj
32.	„INWESTBUD” Sp. z o.o. ul. Przyczółkowa 124A, 02-968 Warszawa	X	X	cały kraj
33.	Marzena Nowak – pełnomocnik ISOLEA Avenue des Artisans, 13150 Tarascon, Francja	X	X	cały kraj
34.	SKUP I SPRZEDAŻ ZŁOMU Jan i Barbara Iwańczuk Spółka Cywilna Gliniak 63, 05-300 Mińsk Mazowiecki	X	X	cały kraj
35.	„Kruszer” Sp. z o.o. ul. Instalatorów 3B, 02-237 Warszawa	X	X	cały kraj
36.	P.H.U. „MALINOWSKI” Ireneusz Malinowski Zanęcin-Rudka 2, 05-462 Wiązowna	X	X	cały kraj
37.	Antoni Matlewski „METKOR” Zakład Wykonywania, Oceny i Projektowania Zabezpieczeń Antykorozyjnych A. Matlewski, J. Gawłowski Miroslaw 57, 09-472 Słupno	X	X	cały kraj
38.	MINER-PBG Sp. z o.o. ul. Jagiellońska 76, 03-301 Warszawa	X	X	cały kraj
39.	MOSTOSTAL PŁOCK SA ul. Targowa 12, 09-400 Płock	X	X	cały kraj
40.	MOSTOSTAL WARSZAWA SA ul. Konstruktorska 11A, 02-673 Warszawa	X	X	cały kraj
41.	Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów Sp. z o.o. ul. Kolejowa 28, 05-300 Mińsk Mazowiecki	X	X	cały kraj
42.	„MEGAKOP” Pilińoga Andrzej Warszawa, ul. Włodarzewskiej 93	X	X	cały kraj
43.	PRB TERMO-KOR Sp. z o.o. ul. Zglenickiego 56B, 09-411 Płock	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

44.	Przedsiębiorstwo Usługowe ZIELEŃ Sp. z o.o. ul. Chemików 7, 09-411 Płock	X	X	cały kraj
45.	Pan Piotr Wrutniak Przedsiębiorstwo Usług Technicznych „ALTUS” Piotr Wrutniak, Krzysztof Wrutniak Spółka Cywilna ul. A. Krajowej 2, 09-410 Płock	X	X	cały kraj
46.	„RAMIBUD JR SPÓŁKA Z OGRANICZONA ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ” Sp. z o.o. ul. Sosabowskiego 3 lok. 36, 03- 982 Warszawa	X	X	cały kraj
47.	Ramid Radosław Dec Spółka Jawna ul. Na Skraju 109 A, 05-090 Raszyn	X	X	cały kraj
48.	REMAR Sp. z o.o. ul. Piękna 24/26, 00-549 Warszawa	X	X	cały kraj
49.	SEGI-AT Sp. z o.o. ul. Baletowa 30, 02-867 Warszawa	X	X	cały kraj
50.	SINTAC-POLSKA j.v. Sp. z o.o. ul. Armii Krajowej 86, 05-075 Warszawa-Wesoła	X	X	cały kraj
51.	SITA PŁOCKA GOSPODARKA KOMUNALNA Sp. z o.o. ul. Przemysłowa 31, 09-400 Płock	X	X	cały kraj
52.	„SPEC-KOP” Roboty Ziemne Specjalistyczne Ryszard Bednarski Góry Małe 2A, 09-522 Dobrzyków	X	X	cały kraj
53.	Andrzej Szymański ul. Postępu Rolniczego 4/3, 09- 100 Płońsk	X	X	cały kraj
54.	TERMOEXPORT Sp. z o.o. ul. Żurawia 24 m.7, 00-515 Warszawa	X	X	cały kraj
55.	ZUPH-TOM-TRAK Jacek Tomczak ul. Słowackiego 35 , 09-500 Gostynin	X	X	cały kraj
56.	Pan Piotr Bagiński „TOTALBUD” Sp. z o.o. ul. Taneczna 23/29, 02-829 Warszawa	X	X	cały kraj
57.	„PHU” TOWEMO Monika Szczygieł ul. Żeromskiego 73K, 04-500 Otwock	X	X	cały kraj
58.	USŁUGI BUDOWLANE Robert Sawicki Płoniawy-Kolonia 20, 06-210 Płoniawy-Bramura	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

59.	Ryszard Smółka - Wspólnik Spółki USŁUGI BUDOWLANE SPRZĘTEM CIĘŻKIM Ryszard Smółka, Michał Smółka ul. Niska 29 m. 57, 01-046 Warszawa	X	X	cały kraj
60.	USŁUGI OGÓLNOBUDOWLANE Andrzej Jechna ul. Postępu Rolniczego 4/2, 09- 100 Płońsk	X	X	cały kraj
61.	„ZAR-KOP” – ROBOTY ZIEMNE Edward Zaręba Mochowo-Parcele 67, 09-214 Mochowo	X	X	cały kraj
62.	ZARMEN Sp. z o.o. ul. Chłodna 15, 00-867 Warszawa	X	X	cały kraj
63.	Zakład Instalacji Sanitarnych i Elektrycznych „ZIS-1” Spółka Jawna Tadeusz Kłudczyński, Roman Chrobociński ul. Graniczna 5, 09-407 Płock	X	X	cały kraj
64.	ABB Spółka z o.o. ul. Żegańska 1, 04-713 Warszawa	X	X	cały kraj
65.	Przedsiębiorstwo Budowlano- Usługowe „INTERBUD” ul. Bat. Parasol 6, 09-410 Płock	X	X	cały kraj
66.	Przedsiębiorstwo Budownictwa Komunalnego Spółka z o.o. ul. Mickiewicza 10, Ostrołęka	X	X	cały kraj
67.	Zakład Usługowy Zygmunt Pióro Łosiewice 80, 07-132 Ostrówek	X	X	cały kraj
68.	KAEFER SA ul. Postępu 21 B, 02-676 Warszawa	X	X	cały kraj
69.	Pan Jarosław Batory ul. Nalewki 5 m 88, 00-187 Warszawa	X	X	cały kraj
70.	Pan Sławomir Sulkowski i Sylwester Sulkowski „TRANS-KOP” s.c. Nowa Biała 15, 09-411 Stara Biała	X	X	cały kraj
71.	Firma Handlowo-Usługowa Waldemar Salamon ul. Piaski 4, 05-332 Siennica	X	X	cały kraj
72.	Usługi Budowlane Grabiński Sławomir Kleczkowo, ul. Modrzejewskiej 25, 07-405 Troszyn	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

73.	Ireneusz Janowski i Marzena Janowska wspólnicy spółki cywilnej Przedsiębiorstwo Robót Specjalistycznych „DEKAR” s.c., I.Janowski, M. Janowska ul. Zglenickiego 46D, 09-411 Płock,	X	X	cały kraj
74.	ARBUD Krzysztof Kluj ul. Główna 110 – Granica, 05-806 Komorów	X	X	cały kraj
75.	W.GROMEK i SYNOWIE S.C. ul. Trakt Lubelski 194, 04-766 Warszawa	X	X	cały kraj
76.	Mieczysław Kuliś Usługi Ogólnobudowlane ul. Otok 3A, 07-400 Ostrołęka	X	X	cały kraj
77.	Usługi Blacharsko-Dekarskie Jan Mierzejewski ul. Fabryczna 71 , 07-132 Ostrówek	X	X	cały kraj
78.	Usługi Remontowo-Budowlane „UR-B ” Krzysztof Wysocki ul. Gen. Pułaskiego 2D/4 , 06-200 Maków Mazowiecki	X	X	cały kraj
79.	TOM-ETER-MET” Tomasz Soczewiński Kroczewo 123, 09-142 Załuski	X	X	cały kraj
80.	Stump-Hydrobudowa Sp. z o.o. ul. 29 Listopada 10, 00-465 Warszawa	X	X	cały kraj
81.	STRABAG Sp. z o.o. ul. Parzniewska 10, 05-800 Pruszków	X	X	cały kraj
82.	„SICES MONTAŻ” Sp. z o.o. ul. Przemysłowa 30, 00-450 Warszawa	X		cały kraj
83.	Firma Remontowo-Budowlana „REM-BUD ” Sławomir Zyśk Zamość ul. Ogrodowa 8 , 07-405 Troszyn	X	X	cały kraj
84.	„PROFIL” Jacek Żurański Brwilno 9Ł, gmina Stara Biała, 09-400 Płock	X	X	cały kraj
85.	Polimex-Mostostal S.A. ul. Czackiego 15/17 , 00-950 Warszawa	X	X	cały kraj
86.	PIECE PRZEMYSŁOWE „PIECOBUDOWA-PŁOCK” Sp. z o.o. ul. Dobrzyńska 6 lok. 1, 09-400 Płock	X		cały kraj
87.	P.H.U.P POL-GROM Wiesław Gromek ul. Trakt Lubelski 194, 04-766 Warszawa	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

88.	Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe „CEGŁOWSKI” Sp. z o.o. Rejec Poduchowny 110, 26-613 Radom	X	X	cały kraj
89.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „ARKOMET” Sp. z o.o. ul. Nowowiejska 38 , 06-500 Mława	X	X	cały kraj
90.	NAFTOREMONT Sp. z o.o. ul. Zglenickiego 46 , 09-411 Płock	X	X	cały kraj
91.	MDSG POLSKA Sp. z o.o. ul. Puławska 538, 00-884 Warszawa	X	X	cały kraj
92.	Bohuslav Mrózek Bystřice nad Olší 1361, 739 95 Bystřice Czechy	X	X	cały kraj
93.	Danuta Abramczyk. Mazowieckie Przedsiębiorstwo Ekologiczne Danuta Abramczyk ul. Kleczewska 38, 01-826 Warszawa	X	X	cały kraj
94.	Piotr Lechnio Usługi Blacharsko-Dekarskie Zakrzówek 2, 08-430 Żelechów	X	X	cały kraj
95.	„REMONTY BUDOWLANE” Karol Krzemiński ul. Bagienna10, 06-330 Chorzele	X	X	cały kraj
96.	Zakład Remontowo-Budowlany „Klinkier-Bud” Michalik Krzysztof ul. Hanki Sawickiej 21 , 07-200 Wyszaków	X	X	cały kraj
97.	Zakład Usługowo Handlowy Jerzy Kot ul. Kleberga 15 , 08-400 Garwolin	X	X	cały kraj
98.	„JAW-TRANS” Paweł Jaworski Szwelice 58, 06-100 Pułtusk	X	X	cały kraj
99.	„JARSZON” Jarosław Szonfeld Ul. wrzeciono 36 lok. 63, 01-963 Warszawa	X	X	cały kraj
100.	„INWESTBUD HOLDING” Spółka z o.o. Spółka Komandytowa ul. Ogrodowa 46/48, 00-876 Warszawa	X	X	cały kraj
101.	Przedsiębiorstwo Robót Instalacyjnych, Drogowych, Budowlanych „INS-DRO-BUD” Krzysztof Jaczewski Bednarze 14, 07-120 Korytnica	X	X	cały kraj
102.	HOCHTIEF POLSKA S.A. ul. Elbląska14 , 01-707 Warszawa	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

103.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowe „HATREX” IMPORT-EXPORT Krzysztof Chlewiński Gąbin ul. Trakt Kamiński 6a, 09-530 Gąbin	X	X	cały kraj
104.	FEDRO” Sp. z o.o. Osieck ul. Kolejowa 1, 08-445 Osieck	X	X	cały kraj
105.	ERAL Usługi Techniczne Witkowski Albert ul. Chemików 7, 09-411 Płock	X		cały kraj
106.	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe EKO-NAFT Grzegorz Kucharski Wólka Niska 42, 09-540 Sanniki	X	X	cały kraj
107.	DEKAR Zakład Remontowo-Budowlany Produkcyjno-Handlowy Andrzej Zimowski ul. Zuzanny Morawskiej 4 , 06-400 Ciechanów	X	X	cały kraj
108.	DACHY-KACZMAREK” Arkadiusz Kaczmarek ul. Rynek10/14 m 8 , 05-120 Legionowo	X	X	cały kraj
109.	DACHPLUS S.C. S. SZYBILSKI, B. SZYBILSKA ul. Gołuchowska 3 m. 36, 01-485 Warszawa	X	X	cały kraj
110.	Usługi Remontowo-Budowlane „DACH-BOR ” Piotr Boruch ul. Trasa Mazurska 22 , 07-420 Kadzidło	X	X	cały kraj
111.	„BYŚ” Wojciech Byśkiniewicz ul. Arkuszowa 43, 01-934 Warszawa	X	X	cały kraj
112.	BW-TECH” Beata Wasiak ul. Szczęsnego 25, 09-410 Płock	X	X	cały kraj
113.	Grzegorz Paweł Puścian Usługi Remontowo-Budowlane „BUD-GRAL” ul. Geodetów 66 lok. 18, 07-200 Wyszaków	X	X	cały kraj
114.	BUDDACHREM Roman Skwiot ul. Orzeszkowej 18, 05-270 Marki	X	X	cały kraj
115.	GRUPA OBSŁUGI PRZEMYSŁU BETA Sp. z o.o. ul. Bohaterów Westerplatte 9C, 07-410 Ostrołęka	X	X	cały kraj
116.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowe „BATORY” Sp. z o.o. ul. Stefana Batorego 9 , 05-240 Tuszcz	X	X	cały kraj
117.	„B. HYDROMAX” Sp. z o.o. ul. Parowcowa 53, 02-440 Warszawa	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

118.	AVIO-STAR” Grażyna Domańska ul. Płytowa 1, 03-046 Warszawa	X	X	cały kraj
119.	Astaldi S.p.A Spółka Akcyjna Oddział w Polsce pl. Defilad 1 lok. 939, 00-901 Warszawa	X	X	cały kraj
120.	Zakład Remontowo-Budowlany „AMBROŻY” W. Śliwińska, K. Ambroży Spółka Jawna ul. Bora Komorowskiego 35 lok. 206, 03-982 Warszawa	X	X	cały kraj
121.	ALGADER HOFMAN” Sp. z o.o. ul. Wólczyńska 133 lok. 11B, 01-919 Warszawa	X	X	cały kraj
122.	Agencja Ochrony Środowiska „EKOPARK” A. Sieńko i P. Stanger Spółka Jawna ul. Gen. Okulickiego 4, 05-500 Piaseczno	X	X	cały kraj
123.	AG-Complex Sp. z o.o. ul. Marywilska 44, 03-042 Warszawa	X	X	cały kraj
124.	„AGRO-BUD” Sp. z o.o. ul. Targowa 39A, 07-410 Ostrołęka	X	X	cały kraj
125.	„ASZOK” Kadej Andrzej ul. Młodzieżowa 19/45, 09-100 Płock	X	X	cały kraj
126.	AWAS-Serwis Sp. z o.o. ul. Egejska 1/34, 02-764 Warszawa	X	X	cały kraj
127.	PMS BARTNICKI – Hubert Bartnicki ul. Jezuicka 4a, 05-230 Kobyłka	X	X	cały kraj
128.	PBM „BUDISPAW” Spółka Jawna M. Czerwiński, M. Dolna- Mróz ul. Biskupia 7, 04-216 Warszawa	X	X	cały kraj
129.	BUD-MAL Sławomir Budka ul. Chemików 7, 09-411 Płock	X	X	Miasto Płock
130.	BUNTE POLSKA Sp. z o.o. ul. Raduńska 6, 01-681 Warszawa	X	X	cały kraj
131.	HOCHTIEF Facility Management Polska Sp. z o.o. ul. Powsińska 64a, 02-903 Warszawa	X	X	cały kraj
132.	CKTiS Sp. z o.o. ul. Witolda Zglenickiego 42, 09- 411 Płock	X	X	cały kraj
133.	DACH-PLAST Kulig Waldemar ul. Młodzieżowa 45, 09-100 Płońsk	X	X	cały kraj
134.	Przedsiębiorstwo Robót Drogowych DROMOS Sp. z o.o. ul. Przemysłowa 45, 08-410 Wola Rębkowska	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

135.	ECO-TEC Maciej Mączyński ul. Twarda 44/19, 00-831 Warszawa	X	X	cały kraj
136.	EIFFAGE BUDOWNICTWO MITEK S.A. ul. Postępu 5a, 02-676 Warszawa	X	X	cały kraj
137.	EKOIMPEX ul. J. Montwiłła 12, 05-825 Grodzisk Mazowiecki	X	X	cały kraj
138.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ENERGO-DREW” Andrzej Karwowski ul. Żwirowa 14b, Chrośła, 05-311 Dębe Wielkie	X	X	cały kraj
139.	Firma Budowlano-Handlowa Łukasz Piwowarczyk Modrzejowice 76, 26-640 Skaryszew	X	X	cały kraj
140.	„HYDROPOL” Sp. z o.o. ul. Targowa 10b, 09-500 Gostynin	X	X	cały kraj
141.	Usługi Budowlano-Ślusarskie Jerzy Mróz ul. Jana Pawła II 31/33, 09-200 Sierpc	X	X	cały kraj
142.	„KURP-DACH” Sp. z o.o. Kurpie Dworskie 29, 07-405 Troszyn	X	X	cały kraj
143.	MAG&KAR Irmina Sienicka ul. Weteranów 27, 05-250 Radzymin	X	X	cały kraj
144.	MAG&KAR Zbigniew Swornik ul. Marymoncka 125 lok. 40, 01- 946 Warszawa	X	X	cały kraj
145.	MATBUD Wiesław Komor ul. Gen. Józefa Hallera 16/25, 07- 410 Ostrołęka	X	X	cały kraj
146.	METEX Sp. z o.o. ul. Doroszewskiego 7/33, 01-318 Warszawa,	X	X	cały kraj
147.	MIWOBUD S.C. Michał Buk, Wojciech Królewski ul. Marszałkowska 9/15 m. 5, 00- 626 Warszawa	X	X	cały kraj
148.	Usługi Remontowo-Budowlane Jerzy Napiórkowski ul. Parkowa 8, 07-407 Czerwin	X	X	cały kraj
149.	NORTH DACH Norbert Rogalski Stara Pecyna 39, 07-210 Długosiodło	X	X	cały kraj
150.	Przedsiębiorstwa Wielobranżowego NORWAG Sp. z o.o. ul. Czereśniowa 98 lok. 227, 02- 456 Warszawa	X	X	cały kraj
151.	PETRO EnergoRem Sp. z o.o. ul. Chemików 7, 09-411 Płock	X	X	cały kraj
152.	PETRO Kor Sp. z o.o. ul. Chemików 7, 09-411 Płock	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

153.	PETRO Mechanika S.A. ul. Chemików 7, 09-411 Płock	X	X	cały kraj
154.	PETRO Remont Sp. z o.o. ul. Chemików 7, 09-411 Płock	X	X	cały kraj
155.	PETRO WodKan Sp. z o.o. ul. Chemików 7, 09-411 Płock	X	X	cały kraj
156.	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe Kot Andrzej ul. Cicha 10, 08-400 Garwolin	X	X	województwo mazowieckie
157.	Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe „RAKOCZY” s.c. Jolanta Rakoczy, Marek Józef Rakoczy, Artur Rakoczy ul. Kilińskiego 29, 07-410 Ostrołęka	X	X	cały kraj
158.	Przedsiębiorstwo Remontowo- Budowlane „WIST-BUD” Lewandowski Wiesław Dąbrowska Sabina Spółka Jawna ul. Bielska 1b, 09-412 Proboszczewice Nowe, gmina Stara Biała	X	X	cały kraj
159.	PRESTBUD Arkadiusz Kobrzyński ul. Witosa 2, 07-410 Ostrołęka,	X	X	cały kraj
160.	Roboty Ogólno-Budowlane Instalacje Elektryczne i Hydrauliczne Henryk Płocharczyk ul. Szeroka 1, 05-860 Płochocin	X	X	cały kraj
161.	Skanska S.A. ul. Gen. J. Zajączka 9, 01-518 Warszawa	X	X	cały kraj
162.	STD NASIŁOWSKI Stanisław Nasiłowski ul. Poniatowskiego 63h, 05-220 Zielonka	X	X	cały kraj
163.	Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych TERMOEXPORT Janusz Brzuchalski ul. Żurawia 24 lok. 7, 00-515 Warszawa	X	X	cały kraj
164.	Firma <i>Zdzisław Dawidczyk</i> ul. Szwoleżerów 120 A, 05-091 Ząbki	X	X	cały kraj
165.	VERONA S.C Jolanta Sosnowska, Agata Kopańska. ul. Bankowa 9, 05-270 Marki	X	X	cały kraj
166.	WARBUD S.A. Al. Jerozolimskie 162A, 02-342 Warszawa	X	X	cały kraj
167.	ZAKŁAD OGÓLNOBUDOWLANY Tadeusz Jastrzębski ul. Jarzębinowa 1, 07-410 Ostrołęka	X	X	cały kraj

*Aktualizacja programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie
Miasta i Gminy Piaseczno*

168.	Grzegorz Czarnocki Zakład Usług Budowlanych Żabokliki, ul. Korczewska 38, 08-110 Siedlce	X	X	cały kraj
169.	Zakład Usługowo-Handlowo-Transportowy Stanisław Olkowski ul. Polna 60, 06-230 Różan	X	X	cały kraj
170.	TCI Sp. z o.o. Ul. Księżycowa 3, 01-934 Warszawa	X	X	cały kraj
171.	Zbigniew Petrus Usługi Ogólnobudowlane Ul. Konopnickiej 10, 05-250 Radzymin	X	X	cały kraj
172.	Zakład Remontowo-Budowlany Marian Kozak ul. Biała 9A m. 1, 26-600 Radom	X	X	cały kraj
173.	Usługi Remontowo-Budowlane Stanisław Sobera Płudnica 6, 27-100 Iłża	X	X	cały kraj
174.	KRIS-BUD Janasz Krzysztof Konotopa, ul. Uskok 13, 05-850 Ożarów Mazowiecki	X	X	cały kraj
175.	Przedsiębiorstwo Przerobu Żłomu Metali „SEGROMET” Sp. z o.o. ul. Węgrowska 2, 08-300 Sokołów Podlaski	X	X	cały kraj
176.	KASTA Sp. z o.o. ul. Pilnikowa 2 lok. 1, 05-800 Pruszków	X	X	cały kraj
177.	Usługi Budowlane Marian Biedrzycki ul. Przytulna 5, 07-415 Olszewo Borki	X	X	cały kraj
178.	KOREN S.C. Krzysztof Kosieradzki, Jan Rędaszka ul. Żegańska 1, 01-864 Warszawa	X	X	województwo mazowieckie
179.	Usługi dekarские – obróbki blacharskie – Michał Waśkiewicz ul. Szkolna 27, 07-402 Lelis	X	X	cały kraj

X – oznacza, iż przedsiębiorca wytwarza dany rodzaj odpadu, zgodnie z posiadaną decyzją zatwierdzającą program gospodarki odpadami.

¹⁾ Rodzaj odpadów sklasyfikowanych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 roku w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 112, poz. 1206)

²⁾ Działalność usługowa prowadzona jest na wskazanym obszarze z wyłączeniem terenów zamkniętych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287).

Załącznik nr 4

Piaseczno, dnia

.....
Nazwisko i imię wnioskodawcy
.....
Adres zamieszkania
.....
Telefon

**Urząd Miasta i Gminy Piaseczno
Wydział Ochrony Środowiska
i Gospodarki Rolnej**

Wniosek o odbiór płyt /rur/ azbestowo – cementowych

Proszę o odbiór:

Płyt azbestowo – cementowych*

Rur azbestowo – cementowych*

z terenu mojej nieruchomości i unieszkodliwienie ich na koszt gminy

Ilość zdemontowanych płyt falistych (podać dokładnie w m²)

Ilość zdemontowanych płyt płaskich (podać dokładnie w m²)

Ilość rur azbestowo – cementowych do odbioru (podać długość w metrach bieżących).....

Płyty azbestowo – cementowe /rury/ pochodzą z demontażu pokrycia dachowego z budynku
.....w miejscowości

Informuję, że zdemontowane płyty /rury/ przygotowane do odbioru są opakowane szczelnie
folią, ułożone na paletach i znajdują się na terenie posesji.

Do wniosku dołączam niezbędne dokumenty:

1. Informację o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania.-
zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki (Dz.U. Nr 8, poz.31 z 2011r.)
2. Oświadczenie, że dokonałem zgłoszenia lub uzyskałem prawomocną decyzję
administracyjną związaną z zakresem wykonywanych prac od właściwych organów
administracji architektoniczno – budowlanej - zgodnie z Rozporządzeniem Ministra
Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. (Dz.U.Nr 71,
poz.649 z 2004 r.).

.....
Podpis wnioskodawcy

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych we wniosku dla
potrzeb niezbędnych do wywozu eternitu z posesji – zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997
roku o ochronie danych osobowych (Dz.U.z 202r Nr101 poz.926 z póź. zm.)

.....
Podpis wnioskodawcy

* niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 4A

Załącznik nr 1 do wniosku

..... dnia

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że dokonałem /am lub dokonam zgłoszenia bądź uzyskałem/am lub uzyskam prawomocne decyzje administracyjne związane z zakresem wykonywanych prac od właściwych organów administracji architektoniczno-budowlanej.

Załącznik nr 4B

Załącznik nr 2 do wniosku

Piaseczno, dnia

.....
/nazwisko i imię/

.....

.....
/adres zamieszkania/

O Ś W I A D C Z E N I E

Oświadczam, że demontaż pokrycia dachowego z mojej posesji zawierającego azbest został wykonany zgodnie z obowiązującym prawem tj. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

.....
/czytelny podpis/

Załącznik nr 5

Wykaz obowiązujących aktów prawnych dotyczących azbestu

Ustawy

(stan na wrzesień 2011r.)

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy
(Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest
(Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane
(Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska
(Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach
(Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251, z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska,
ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw
(Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach
(Dz. U. z 2011r. Nr 63, poz. 322, z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych
(Dz. U. Nr 199, poz. 1671, z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym
(Dz. U. Nr 180, poz. 1495)
10. Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego
ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na
środowisko
(Dz. U. z 2008r., nr 199, poz. 1227)

Rozporządzenia

(stan na wrzesień 2011r.)

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac
wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudnienia przy niektórych z tych prac
(Dz. U. Nr 200, poz. 2047, z późn. zm.)

2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217)
3. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231)
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. Nr 171, poz. 1666, z późn. zm.)
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. Nr 183, poz. 1896)
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 185, poz. 1920, z późn. zm.)
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 280, poz. 2771, z późn. zm.)
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. Nr 13, poz. 109)
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 33, poz. 166, z późn. zm.)
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie (Dz. U. Nr 189, poz. 1603)
11. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 lutego 2010 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 27, poz. 140)
12. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833, z późn. zm.)
13. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595)

14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. Nr 8, poz. 31)
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego Użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649)
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553, z późn. zm.)
17. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego Użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824)
18. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 22 sierpnia 2007 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów na składowiska podziemne (Dz. U. Nr 163, poz. 1156)
19. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 października 2007 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane nieselektywnie na składowiskach podziemnych (Dz. U. Nr 209, poz. 1514)
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206)
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055)
22. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. Nr 16, poz. 87)
23. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858)
24. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549 oraz z 2009 r. Nr 39, poz. 320)
25. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620, z późn. zm.)

26. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady nie są niebezpieczne (Dz. U. Nr 128, poz. 1347)
27. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. Nr 110, poz. 935)
28. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. Nr 95, poz. 558)
29. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 249, poz. 1673)
30. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. Nr 49, poz. 356)
31. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach (Dz. U. Nr 249, poz. 1674)
32. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów odpadów, których przewóz w celu unieszkodliwiania jest zabroniony (Dz. U. Nr 119, poz. 769)
33. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. Nr 206, poz. 1291)
34. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 124, poz. 1033)
35. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 108, poz. 953, z późn. zm.)
36. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986)
37. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011, z późn. zm.)
38. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126)

39. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 września 2005 r. w sprawie kursów dokształcających dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. Nr 187, poz. 1571)
40. Dz.U. 2011 nr 8 poz. 31 Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest

Dyrektywy i decyzje

(stan na wrzesień 2011r.)

1. Dyrektywa Rady 67/548/EWG z dnia 27 czerwca 1967 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania substancji niebezpiecznych (Dz.Urz. WE L 196z 16.08.1967, str. 1; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 1, str. 27)
2. Dyrektywa Rady 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz.Urz. WE L 262 z 27.09.1976, str. 201, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 3, str. 317)

Zmieniające dyrektywę Rady 76/769:

- *Dyrektywa Komisji 1999/77/WE z dnia 26 lipca 1999 r. dostosowująca po raz szósty do postępu technicznego załącznik I do dyrektywy Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu o stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz. Urz. WE L 207 z 6.08.1999, s. 18, Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 24, str. 193)*
- *Dyrektywa Rady 83/478/EWG z dnia 19 września 1983 r. zmieniająca po raz piąty dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz.Urz. WE L 263 z 24.09.1983, str. 33; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 7, str. 118)*
- *Dyrektywa Rady 85/610/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. zmieniająca po raz siódmy (azbest) dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów*

niebezpiecznych (Dz.Urz. WE L 375 z 31.12.1985, str. 1; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 86)

- Dyrektywa Komisji 91/659/EWG z dnia 3 grudnia 1991 r. dostosowująca do postępu załącznik I do dyrektywy Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz.Urz. WE L 363 z 31.12.1991, str. 36; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 11, str. 13)

3. Dyrektywa Rady 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz. Urz. WE 263 z 29.09.1983, str. 25, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 264)

Zmieniające dyrektywę Rady 83/477:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/18/WE z dnia 27 marca 2003 r. zmieniająca dyrektywę Rady 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 97, z 15.04.2003, str. 48; ; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 312)

- Dyrektywa Rady 91/382/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. zmieniająca dyrektywę 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanymz narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz.Urz. WE 206 z 29.07.1991, str. 16; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 415)

- Dyrektywa Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych przy pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG (Dz.Urz. WE L 131 z 5.05.1998, str. 11, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 3, str. 279)

4. Dyrektywa Rady 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczenia zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu (Dz.Urz. WE L 85 z 28.03.1987, str. 40, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 269)

5. Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L

-
- 183 z 29.06.1989, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 349)
6. Dyrektywa Rady 91/689/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 377 z 21.12.1991, str. 20, Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, roz. 15, t. 2, str. 78)
 7. Dyrektywa Rady 92/57EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie wprowadzenia minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach (ósma szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 245, z 26.08.1992, str. 6, Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, roz.5, t. 2, str. 71)
 8. Dyrektywa Rady 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz.Urz. WE L 216 z 20.08.1994, str.12, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 2, str. 213)
 9. Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 158 z 30.04.2004, str. 50; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, str. 35)
 10. Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz.Urz. WE L 182 z 16.07.1999, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 4, str. 228)
 11. Decyzja Rady 2003/33/WE z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiająca kryteria i procedury przyjęcia odpadów na składowiska, na podstawie art. 16 i załącznika II do dyrektywy 1999/31/WE (Dz.Urz. WE L 11 z 16.01.2003, str. 27, Dz.Urz. WE L 218 z 23.08.2007, str. 25; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 314).
 12. Dyrektywa 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego (WEEE) (Dz.Urz. WE L 37 z 13.02.2003, str. 24, Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, roz. 15, t. 7, str. 359)
 13. Dyrektywa 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów (Dz. Urz. WE L114 z 27.4.2006, str. 9)
 14. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 1013/2006 z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów (Dz. Urz. WE L 190, z 12.07.2006, str. 1)
 15. Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów,

zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. WE L 396, z 30.12.2006, str. 1 oraz sprostowanie w Dz. Urz. WE L 136, z 29.05.2007, str. 3)